

ÇOCUKLARDA SAĞLIK OKURYAZARLIĞINI ARTTIRMAYA YÖNELİK ÇİZGİ FİMLERİN KULLANILMASI

HALİT YÜKSEL

EMİRKAN ÖZDİNÇ

MUHAMMED MUSTAFA KAYA

SUNUMUN İÇERİĞİ

- Projenin Amacı ve Hedef Kitlesi
- Sağlık Okuryazarlığı Nedir?
- Sağlık Okuryazarlığının Önemi
- Çizgi Film Nedir?
- Çizgi Filmlerin Çocukların Eğitimindeki Önemi
- Çizgi Filmlerde Kullanılan Bazı Örnekler
- Projenin Etkin Olması İçin Yapılması Gerekenler
- Olası İşbirlikçiler
- Maliyet

PROJENİN AMACI VE HEDEF KİTLESİ

- Projemizin amacı lise öncesinde (okul öncesi, ilk ve ortaöğretim) çocuklara sağlık okuryazarlığını aşilayarak ilerleyen dönemde sağlık kurum ve kuruluşlarının etkinliğini arttırmak ve sağliğına harcanan maliyetin daha etkin bir şekilde kullanılabilmesini sağlamak.

SAĞLIK OKURYAZARLIĞI NEDİR

- Bireylerin iyi sağlık halinin sürdürülmesi ve geliştirilmesi amacıyla sağlıkla ilgili bilgiye ulaşması, anlaması ve kullanması için gerekli olan bilişsel ve sosyal beceri kapasitesi sağlık okuryazarlığı olarak tanımlanır.

- Çopurlar, C. K., & Kartal, M. (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Değerlendirilir? Neden Önemli?. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 10(1)

SAĞLIK OKURYAZARLIĞI ÖNEMİ

- Sağlık okuryazarlık düzeyi sınırlı veya yetersiz olanlarda:
- Sağlıklı kalma ve koruyucu sağlık hizmetlerini ile ilgili bilgi eksikliği ve bu hizmetleri kullanmada sorunlar (tarama, aşılar, egzersiz programları, beslenme v.b)
- Verilen tedaviye uymada güçlük (ilaç tedavisine, kontrollere uyum v.b.)
- Hastaneye yatış hızında artma
- Daha sağlıksız bir yaşam
- Sağlık harcamalarında artma gibi olumsuz sağlık sonuçları görülebileceği öngörülmektedir.

- Çopurlar, C. K., & Kartal, M. (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Değerlendirilir? Neden Önemli?. Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care, 10(1).
- YILMAZ, M., & TIRAKI, Z. (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Ölçülür?. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(4), 142-147.

ÇİZGİ FİLM NEDİR

- Çizgi film, tek tek resimleri ya da devinimsiz nesnelere gösterim sırasında devinim duygusu verebilecek biçimde düzenlemek ve filme aktarma işidir. Başka bir deyişle canlı ya da cansız nesnelere canlandırmak ya da onlara yeni bir kimlik verme işlemi olarak da tanımlanabilen çizgi filmler; çocukların en fazla izlediği ve en fazla etkilendiği televizyon (TV) programlarıdır (Can, 1995).
- Can, A. (1995). *Okul öncesi çocuklara yönelik televizyon programları içinde çizgi filmlerin çocukların gelişimine ve iletişimine etkileri* (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).

ÇİZGİ FİMLERİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

-1

- Çocuklar televizyonda izledikleri filmler ve çizgi filmlerinden etkilenirler. Okul öncesi dönemdeki çocukların kişilik gelişimlerine çizgi filmlerin etkisinin incelendiği araştırmada; küçük yaştaki çocukların sevdiği ve kendine yakın bulduğu çizgi film kahramanlarını rol model aldıkları görülmüştür.
- Oruç, C., Tecim, E., & Özyürek, H. (2011). Okul öncesi dönem çocuğunun kişilik gelişiminde rol modellik ve çizgi filmler. *Ekev Akademi Dergisi*, 15(48), 281-297.

ÇİZGİ FİMLERİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNDEKİ ÖNEMİ

-2

- Çocukların hayatında bu kadar önemli bir yere sahip olan çizgi filmlerin eğitime katkı sağlamak amacıyla kullanılması büyük önem taşımaktadır. Çizgi filmler eğitimde pek çok alanda yarar sağlamaktadır. Yabancı dil öğretiminde çizgi filmlerden yarar sağlanmaktadır. Çizgi filmler karmaşık kavramları basitleştirerek, çocukların farkında olmadan öğrenmelerini sağlamaktadır
- Köprülü, S. G. (2016). Erken yaşta yabancı dil öğreniminde çizgi filmlerin yeri. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 4(1), 88-98.

ÇİZGİ FİMLERDE KULLANILAN BAZI ÖRNEKLER

-1

- Tenten karikatüründe vücudun kızarması, kaza sonrası bandajlar ve hastanelere yer verilmesi sağlığın macera içinde verilmesine, Temel Reis'de kahramanın ıspanak yiyerek güçlenmesi sağlıkla ilgili yaşam biçimlerine tasvire örnektir (Videlier ve Piras, 1990)

ÇİZGİ FİMLERDE KULLANILAN BAZI ÖRNEKLER

-2

- Sağlıklı beslenme ve beslenmenin vücuda etkilerini anlatan Bir Varmış Bir Yokmuş: Vücudumuzu Tanıyalım çizgi filmde sağlıklı ve dengeli beslenmenin önemi ve beslenme yetersizliği ya da aşırı beslenmenin vücutta yarattığı tepkileri konu edinmiştir. Beslenme davranışında meyve, sebze ve etin dengeli olarak yenmesinde ve dolaylı olarak vitamin (vücutta üretilmeyen vitaminler), protein, yağ ve şeker dengesinin sağlanmasının önemi üzerinde durulmuştur. Vitamin eksikliği sonucu vücutta oluşacak hastalıklara değinilmiştir.

ÇİZGİ FİMLERDE KULLANILAN BAZI ÖRNEKLER

-3

- Çizgi filmde kahramanın avlanırken yaralanması neticesinde yarasının yetersiz beslenme sebebiyle kapmaması ve diğer insanları yiyecek getirerek yarasının iyileşmesi, beslenmenin önemini vurgulamıştır. Ayrıca günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte insanların hareket alanlarının azalması ve yeterince egzersiz yapmama ve aşırı beslenme sonucunda vücutta oluşturduğu değişikliklere ve hastalıklara da değinmiştir (Bir Varmış Bir Yokmuş: Vücudumuzu Tanıyalım, 1987)

ÇİZGİ FİMLERDE KULLANILAN BAZI ÖRNEKLER

-4

- Bir başka çizgi film örneği olan Sünger Bob'da da temizlik konusu ele alınmıştır. Bikini Kasabası Savaşı bölümünde el yıkama, diş temizliği, beden temizliği ve kıyafet temizliği üzerinde durulmuştur (Sünger Bob, 2007). Tüm bunlar çizgi filmlerde sağlığa ilişkin kültürel kodların işlenmesine örnektir
- Çelik, R., Zeybek, M., & Çoldur, N. (2018). HEALTH CULTURE CONSTRUCTION WITH CARTOONS: CAILLOU SAMPLE ÇİZGİ FİMLER İLE SAĞLIK KÜLTÜRÜNÜN İNŞASI: CAILLOU ÖRNEĞİ. *PUBLIC RELATIONS CULTURAL & MEDIA STUDIES*, 459.

PROJENİN ETKİN OLMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

-1

- Projenin etkin olması için çocukların çizgi filmlerde neyi sevdiğini neyin ilgilerini çektiğini bilmek gerekmektedir ve buna uygun bir çizgi film hazırlanmalıdır.

Çocukların En Çok Sevdikleri Çizgi Film Karakterlerini Sevme Nedenleri

Çocukların en çok sevdikleri çizgi film karakterlerini sevme nedenlerine yönelik dağılım Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5. Çocukların En Çok Sevdikleri Karakterleri Sevme Nedenlerine Yönelik Dağılım

Çocukların En Çok Sevdikleri Karakterleri Sevme Nedenleri	Alt	Orta	Üst	f
Olumlu Davranışlar	21	4	8	33
İnsanüstü Özellikler	14	10	3	27
Kahramanlık	8	5	6	19
İmaj	8	2	5	15
İçerik	5	6	1	12
Fiziksel Özellikler	4	2	3	9
Oyun	2	1	1	4
Toplam	62	30	27	109

PROJENİN ETKİN OLMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

-2

- Çocukların olumlu davranışlar gösteren ve insanüstü özelliklere sahip çizgi film karakterlerini daha çok sevdikleri görülmektedir.
- Alt sosyoekonomik bölgedeki çocukların olumlu davranışlar gösteren ve insanüstü özelliklere sahip çizgi film karakterlerini daha çok sevdikleri, orta sosyoekonomik bölgedeki çocukların insanüstü özelliklere sahip, içeriğini beğendikleri ve kahramanlık gösteren çizgi film karakterlerini daha çok sevdikleri, üst sosyoekonomik bölgedeki çocukların olumlu davranışlar ve kahramanlık gösteren, imajını beğendikleri çizgi film karakterlerini daha çok sevdikleri anlaşılmaktadır.

PROJENİN ETKİN OLMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

-3

Çocukların Sevmedikleri Çizgi Film Karakterlerini Sevmeme Nedenleri

Çocukların sevmedikleri çizgi film karakterlerini sevmeme nedenlerine yönelik dağılım Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Çocukların Sevmedikleri Karakterleri Sevmeme Nedenlerine Yönelik Dağılım

Çocukların Sevmedikleri Karakterleri Sevmeme Nedenleri	Alt	Orta	Üst	f
Olumsuz Davranışlar	19	15	4	38
Olumsuz Özellikler	5	4	3	12
İmajını Beğenmeme	5	2	1	7
İçeriğini Beğenmeme	3	2	1	6
Toplam	32	22	9	63

- Alt, orta ve üst sosyoekonomik bölgedeki çocukların olumsuz davranışlar gösteren çizgi film karakterlerini sevmedikleri, ayrıca üst sosyoekonomik bölgedeki çocukların olumsuz özelliklere sahip çizgi film karakterlerini de sevmedikleri anlaşılmaktadır.
- Coşkun, Y. & Önem, A. (2023). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Çizgi Film Karakterleriyle Özdeşim Kurma Eğilimleri . Temel Eğitim , (21) , 42-56 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/temelegitim/issue/78770/1349169>

PROJENİN ETKİN OLMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLER

-4

- Bu çalışmalar dikkate alındığında yapılacak çizgi filmdeki karakterlerin olumlu davranışlarda bulunması insanüstü özellikler içeren karakterler olması çocuklar tarafından çizgi filmin sevilmesinde etkili olmakta
- Olumsuz davranış ve olumsuz özelliklere sahip karakterlerin sevilmesine engel olmaktadır

OLASI İŞBİRLİKÇİLER

- TRT Çocuk
- Eğitim ve Bilişim Ağı
- Sağlık Bakanlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı
- Youtube(Kendi kanalı veya TRT Çocuk kanalı aracılığıyla)

MALİYET

- Maliyeti yapılacak olan çizgi film in kalitesine yayınlanacağı platforma yayın süresine içeriğine göre çok çeşitlilik göstermektedir

KAYNAKÇA

- Çopurlar, C. K., & Kartal, M. (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Değerlendirilir? Neden Önemli?. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 10(1)
- YILMAZ, M., & TIRAKI, Z. (2016). Sağlık Okuryazarlığı Nedir? Nasıl Ölçülür?. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(4), 142-147.
- Can, A. (1995). *Okul öncesi çocuklara yönelik televizyon programları içinde çizgi filmlerin çocukların gelişimine ve iletişimine etkileri* (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).
- Oruç, C., Tecim, E., & Özyürek, H. (2011). Okul öncesi dönem çocuğunun kişilik gelişiminde rol modellik ve çizgi filmler. *Ekev Akademi Dergisi*, 15(48), 281-297.
- Köprülü, S. G. (2016). Erken yaşta yabancı dil öğreniminde çizgi filmlerin yeri. *Diyalog Interkulturelle Zeitschrift Für Germanistik*, 4(1), 88-98.
- Çelik, R., Zeybek, M., & Çoldur, N. (2018). HEALTH CULTURE CONSTRUCTION WITH CARTOONS: CAILLOU SAMPLE ÇİZGİ FİMLER İLE SAĞLIK KÜLTÜRÜNÜN İNŞASI: CAILLOU ÖRNEĞİ. *PUBLIC RELATIONS CULTURAL & MEDIA STUDIES*, 459.
- Coşkun, Y. & Önem, A. (2023). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Çizgi Film Karakterleriyle Özdeşim Kurma Eğilimleri . *Temel Eğitim* , (21) , 42-56 . Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/temelegitim/issue/78770/1349169>